

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
E-mail: nordatlantkontoret@jm.dk og majo@jm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325719
MIKL@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 22/01560-2

27. JUNI 2022

HØRINGSSVAR OVER UDKAST TIL ANORDNING OM IKRAFTTRÆDEN FOR GRØNLAND AF LOV OM RETSHÅNDHÆVENDE MYNDIGHEDERS BEHANDLING AF PERSONOPLYSNINGER

Justitsministeriet har den 8. juni 2022 sendt et udkast til anordning om ikrafttræden for Grønland af lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger. Institut for Menneskerettigheder er blevet opmærksom på høringen via Høringsportalen, idet instituttet ikke var på høringslisten.

Med udkastet foreslås det med enkelte justeringer at sætte lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger i kraft for Grønland i den udformning, som loven har i Danmark. Instituttet finder det positivt, at der i vidt omfang sker harmonisering af reglerne på dette område mellem Grønland og Danmark.

Instituttet vil begrænse sig til at gentage de bemærkninger, som instituttet havde i sit høringssvar over udkast til forslag til lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger fra 15. marts 2017.¹

BEGRÆNSNING AF DEN REGISTREREDES RETTIGHEDER

Med udkastet til anordning kan der ske begrænsning i en række situationer af den registreredes ret til at blive meddelt om behandling af personoplysninger om den pågældende.

Den danske retshåndhævelseslov, som foreslås sat i kraft med anordningen, udspringer af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv

¹ Høringssvar over udkast til forslag til lov om retshåndhævende myndigheders behandling af personoplysninger, 15. marts 2017, <https://menneskeret.dk/hoeringssvar/gennemfoerelse-direktiv-databeskyttelse-paa-retshaandhaevelsesomraadet>.

(EU) 2016/680 om databeskyttelse på retshåndhævelsesområdet (herefter retshåndhævelsesdirektivet). I retshåndhævelsesdirektivet er det muligt i en række situationer at begrænse retten for den registrerede til at blive meddelt om behandling af personoplysninger om den pågældende.

Ifølge retshåndhævelsesdirektivets artikel 13, stk. 3, og artikel 15, stk. 1, kan den registreredes indsigtsrettigheder begrænses, f.eks. for at beskytte statens sikkerhed, for at undgå at skade efterforskning eller retsforfølgelse af strafbare handlinger og for at beskytte andres rettigheder og frihedsrettigheder.

I udkastet til anordning om ikrafttrædelse af retshåndhævelsesloven bestemmer § 14, stk. 1, nr. 5, og § 16, stk. 1, jf. § 14, stk. 1, imidlertid, at den registreredes rettigheder - ud over de i direktivet angivne undtagelsessituationer - tillige kan indskrænkes, hvis den registrerede interesse i at få kendskab til oplysningerne findes at burde vige for at beskytte den registreredes rettigheder. En sådan begrænsning i den registreredes adgang til indsigt mv. fremgår ikke af direktivet.

Det er instituttets opfattelse, at den registreredes indsigtsret er et vigtigt element i den registreredes varetagelse af sine rettigheder, og at disse rettigheder kun bør begrænses i overensstemmelse med direktivets ordlyd.

- Instituttet anbefaler, at den registreredes indsigtsret fastlægges i overensstemmelse med artikel 13 og 15 i retshåndhævelsesdirektivet, således at indsigtsretten alene kan begrænses for at beskytte 'andres rettigheder og frihedsrettigheder'.

ERSTATNINGSANSVAR FOR ULOVLIG BEHANDLING M.V.

Retshåndhævelsesdirektivets artikel 56 bestemmer, at medlemsstaterne fastsætter regler om, at enhver person, som har lidt materiel eller immateriel skade som følge af en ulovlig behandlingsaktivitet m.v., har ret til erstatning for den forvoldte skade. Direktivet tager ikke stilling til, om det skal være et præsumptionsansvar (culpa med omvendt bevisbyrde) eller et almindeligt culpaansvar.

Persondatalovens § 64 fastslår, at der gælder et skærpet ansvarsgrundlag i form af et præsumptionsansvar, således at den dataansvarlige skal erstatte skade, der er forvoldt ved behandling i strid med bestemmelserne i loven, medmindre det kan godtgøres, at skaden

ikke kunne have været afværget ved den agtpågivenhed og omhu, der må kræves i forbindelse med behandling af oplysninger.

Det foreslås i anordningsudkastets § 49, at det er det almindelige erstatningsansvar, som skal gælde efter loven. Der vil altså være tale om et culpaansvar, således at skadevolderen skal have handlet culpøst og have forvoldt skaden ved forsætlig eller uagtsom adfærd.

Der er efter instituttets opfattelse ikke gode grunde til at fastsætte et lempeligere ansvarsgrundlag for domstolenes, politiets og anklagemyndighedens behandling af personoplysninger end det ansvarsgrundlag, som efter persondataloven gør sig gældende for andre myndigheder og private.

Et præsumptionsansvar i disse sager vil tværtimod stemme overens med persondatalovens § 64.

- Instituttet anbefaler, at ansvarsgrundlaget i anordningsudkastets § 49 ændres til et præsumptionsansvar, ligesom det er tilfældet i persondataloven.

Med venlig hilsen

Mikkel Lindberg Laursen

SPECIALKONSULENT